

**KAIU VALLA JÄÄTMEKAVA
2015-2020**

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 KAIU VALLA ÜLDISELOOMUSTUS.....	4
1.1 Asukoht	4
1.2 Rahvastik ja elamumajandus.....	4
1.3 Ettevõtlus.....	4
2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	5
2.1 Euroopa Liidu õigusaktid	5
2.2 Eesti õigusaktid	5
2.3 Strateegilised dokumendid	6
2.4 Omavalitsuse tasand	6
2.5 Ettevõtte tasand	7
2.6 Kodumajapidamine	7
3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014	8
4 KAIU VALLA JÄÄTMKÄITLUSE ÜLEVAADE.....	9
4.1 Korraldatud jäätmevedu	9
4.2 Jäätmevaldajate register	10
4.3 Jäätmekäitluskohad	11
4.4 Olmejäätmed	12
4.5 Segaolmejäätmed	13
4.5.1 Segaolmejäätmete koostis	13
4.6 Pakendijäätmed	15
4.7 Biolagunevad jäätmed	18
4.8 Ohtlikud jäätmed	19
4.9 Suurjäätmed.....	21
4.10 Ehitus- ja lammutusjäätmed	22
4.11 Probleemtoodete jäätmed	23
5 JÄÄTMETEKKE VÄLTIMINE.....	24
6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE.....	25
6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine	25
6.2 Järelevalve	26
7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE	26
8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE.....	27
9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID	28
10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE	30
10.1 Jäätmehoolduseeskiri	30
10.2 Kaiu valla ülesanded	30
10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded.....	31
LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS.....	32

SISSEJUHATUS

Kaiu valla jäätmekava 2015-2020 on omavalitsuse jäätmekäitlust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmekäitluse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2020. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ning ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest. Jäätmekava püstitab jäätmehoolduse eesmärgid aastateks 2015-2020 ja toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava ning investeringuvajaduse jäätmemajanduse arendamiseks.

Jäätmekava eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2014-2020 seatud eesmärkidest ja sihtarvudest ning jäätmeseaduse § 39, § 42 ja § 43 lõikest 1.

Käesoleva jäätmekava põhieesmärgiks on jäätmehoolduse arendamine, kavandamine ja korraldamine omavalitsuse tasandil, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid.

Kaiu valla jäätmekava sisaldab järgmisi teemasid:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmehoolduse arengu ülevaadet 2009-2013, jäätmehoolduse käsitlus ja jäätmetekke prognoosi;
- 3) jäätmetekke vältimist;
- 4) korraldatud jäätmevedu;
- 5) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 6) jäätmehoolduse planeeritavat rahastamist;
- 7) jäätmehoolduse eesmäärke ja tegevusi.

Jäätmekava koostamisel on lähtutud järgmistest olulistest põhimõtetest: jäätmehierarhia järgimise põhimõte (vältida jäätmeteket nii palju kui võimalik, toetada korduskasutust, võtta jäätmeid ringlusesse ja taaskasutada muul viisil ning ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid), saastaja maksab põhimõte, laiendatud tootjavastutuse põhimõte, iseseisvuse ja läheduse põhimõte.

1 KAIU VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Asukoht

Kaiu vald asub Rapla maakonna kirdenurgas. Vald piirneb Harjumaa Kose vallaga, Järvamaa Väätsa valla ning Raplamaa Kärü, Kehtna ja Juuru vallaga. Valla pindala on 261 km². Vallas on üks alevik ja 12 küla. Suuremaid keskusi on kolm – Kaiu alevik, Kuimetsa küla ja Vahastu küla. Maakonnakeskus Rapla asub 25 km kaugusel ja Tallinn 60 km kaugusel.

1.2 Rahvastik ja elamumajandus

01.11.2014. a seisuga oli vallas 1298 elanikku. Rahvastiku tihedus on ligikaudu 4,8 in/km², Raplamaa keskmine asustustihedus on 11,6 in/km² ning Eestis 30,3 in/km².

Kaasajal on Kaiu vallas kokku 451 elamut, milles kokku 789 tavaeluruumi. Kortermaju on kokku 23, milles kokku 261 korterit. Eramuid on 428. Enamik Kaiu valla asulate kortermajadest ja ühepereelamutest on ehitatud nõukogude ajal ning hajapiirkondade talumajatüüpi elamud enne 1945. aastat.

Tabel 1. Kaiu valla majapidamiste loend asulate kaupa 01.11.2014.a seisuga.

Asula nimetus	Eramud		Kortermajad		Elanike arv asulas kokku
	Eramute arv	3-11 krt maja	12-28 krt maja		
Kaiu alevik	47	3	10		408
Kuimetsa küla	78	3	3		326
Karitsa küla	36				74
Kasvandu küla	31				52
Tolla küla	33				73
Toomja küla	17	1			50
Põlliku küla	17	1			27
Oblu küla	14				19
Suurekivi küla	24				40
Tamsi küla	24				27
Vaopere küla	21	1			49
Vahastu küla	53	1			77
Vana-Kaiu küla	33				76
Kokku:	428	10	13		1298

1.3 Ettevõtlus

Ettevõtluse oluliseks ressursiks on valla majandusgeograafiline asend Tallinna läheduses (65 km) (suur turg jm.). Mitmed olulised eeldused ettevõtluse arenguks – elekter, kommunikatsioonid, teedevõrk, keskuste elamufond ja teenused – on kohapeal täidetud. Olulised on ka kohapealsed loodusressursid, nagu mets, turvas, head põllumaad, ilus loodus ja puhas keskkond. Väljaspool keskusi on piirkondade olukord probleemsem.

Valla ettevõtluse peamiseks suundadeks on põllumajandus, metsamajandus ja vähesel määral töötlev tööstus.

2 JÄÄTME MAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Seni on Euroopa Liidu ja ka liikmesriikide jäätmealased õigusaktid põhinenud kahel raamdirektiivil:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/12/EÜ jäätmete kohta;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 91/689/EMÜ ohtlike jäätmete kohta.

Samas on jõustunud uus raamdirektiiv – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ, 19. november 2008. Direktiivi eesmärk on edendada jäätmete korduskasutust ja jäätmete ringlussevõttu, et vähendada prügilates jäätmeid ja neist tekkivaid kasvuhoonegaase.

Pakendi ja pakendisüsteemi õigusaktide aluseks on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 94/62/EÜ pakendi ja pakendijäätmete kohta. Direktiivi on hiljem täiendatud (2004/12/EÜ ja 2005/20/EÜ).

Üldised EL jäätmepoliitika eesmärgid ja printsiibid on:

- muuta liidu majandus ressursitõhusaks, keskkonnasäästlikuks ja konkurentsivõimeliseks vähese CO₂-heitega majanduseks;
- esmatähtsad tooted on ökodisainitud eesmärgiga optimeerida ressursside ja materjali tõhusat kasutust ning selle käigus on muu hulgas käsitletud ringlussevõtu võimalust, ringlussevõetavat sisu ja vastupidavust;
- jäätmete muutmine ressursiks, kusjuures aluseks tuleb võtta jäätmehierarhia range kohaldamine ja hõlmata jäätmete eri liike;
- jäätmeid käideldakse turvaliselt ressursina, jäätmete isiku kohta on vähenenud absoluutarvudes, jäätmete energiakasutust on piiratud nii, et see on lubatud ainult ringlusse mitte võetavate materjalide puhul.

2.2 Eesti õigusaktid

Võttes arvesse käesoleva jäätmekava ulatust, siis alamastme õigusaktid põhinevad järgmistel seadustel:

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on jäätmeseadus. Jäätmeseaduses on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Pakendi ja pakendijäätmete taaskastutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning jäätmeseaduses sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise

meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Pakendiaktsiisi seadusega maksustatakse pakendiaktsiisiga Eestis turule lastud kauba pakend, teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud ja imporditud pakend.

Riigi jäätmekava 2014-2020 on kogu jäätmevaldkonda hõlmav arengudokument, milles kirjeldatakse olulisemaid jäätmevaldkonna arengu põhimõtteid ja meetmeid koos ettenähtava tegevusega. Riigi jäätmekava on aluseks ka omavalitsuse jäätmekava koostamisel.

2.3 Strateegilised dokumendid

Keskkonnastrateegia aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

"Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmekäitlusmeetmed võib reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine;
- tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- jäätmete taaskasutamise laiendamine;
- jäätmetest tuleneva keskkonna saastamise vähendamine;
- jäätmete keskkonnaohutu ladestamine.

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ kohaselt tuleb jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks jätkata senisest ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majandussüsteemi arendamist. Selleks tuleb erilist tähelepanu pöörata roheliste tehnoloogiate arendamisele ka jäätmekäitluses. Kava „Eesti 2020“ järgi on prioriteedid endiselt jäätmetekke vältimine, korduskasutus ja ringlussevõtt.

2.4 Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud

kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajaam, jäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühistes veopiirkondades on teenuse hind ühtlane, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Kaiu vald on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (edaspidi KEJHK) asutajaliige. KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. aastal koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt.

Jäätmekäitlusalast tegevust Kaiu vallas reguleerivad järgmised kohaliku tasandi õigusaktid:

- Kaiu valla arengukava (vastu võetud 12.09.2012 määrusega nr 4);
- Kaiu valla jäätmehoolduseeskiri (vastu võetud 30.05.2007 määrusega nr 6);
- Kaiu valla jäätmevaldajate registri põhimäärus (vastu võetud 18.06.2009 määrusega nr 5).
- Kaiu valla korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord (vastu võetud 21.06.2006. a määrusega nr 8).

2.5 Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust jäätmeluba, jäätmekäitleja registreerimistõend ja ohtlike jäätmete käitlislitsents. Keskkonnakompleksloa puhul ei ole vaja eraldi jäätmeluba, sest kompleksloaga sätestatakse nõuded ka jäätmete käitlemisele.

Kohaliku omavalitsuse üksus võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt jäätmeseaduse § 39 lg 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

2.6 Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: liitumine korraldatud jäätmeveoga, olmejäätmete sortimine tekkekohas, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine kogumispunkti jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhinduda valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmärgi, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

3 JÄÄTMEHOOLDUSE OLULISEMAD MUUDATUSED 2009-2014

2009. aastal kehtestatud jäätmekava määratles järgnevaks viieks aastaks jäätmekäitluse arengusuunad ja eesmärgid. Peamine eesmärk oli elanike ja ettevõtete toodetud jäätmete hulga vähendamine ning jäätmete kogumisvõimaluste ja kohustuste alase teadlikkuse suurenemine.

Tabel 2. Ülevaade perioodiks 2009-2014 püstitatud eesmärkide täitmisest

Tegevus	Täitmine	Märkused
<i>Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine ja KOV jäätmehoolduse korraldus</i>		
Infovoldikute koostamine ja levitamine ning valla ajalehes jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	Täidetud	2009 koostatud kompostimise infovoldik; 2010 koostatud ohtlike jäätmete infovoldik; pidev artiklite avaldamine vallalehes.
Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele	Täidetud	Igal aastal korraldatakse vanapaberi kampaaniat AS Väätša Prügila poolt.
Jäätmekava uuendamine	Täidetud	2014 alustati uue perioodi 2015-2020 jäätmekava koostamist
Jäätmehoolduseeskirja uuendamine	Täitmata	Jäätmehoolduseeskirja menetlemist ei viidud lõpuni.
Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	Täitmata	Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord kehtib eraldi määrusena.
<i>Ohtlike jäätmete kogumine</i>		
Kodumajapidamises tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktsioonide korraldamine ja ohtlike jäätmete kogumine Kaiu keskkonnajaamas	Täidetud	Igal kevadel on toimunud ohtlike jäätmete kogumisringid, jäätmeid võetakse vastu ka keskkonnajaamas.
<i>Muude taaskasutatavate jäätmete kogumine</i>		
Vanapaberi ja pakendijäätmete kogumisvõrgustiku optimeerimine	Täidetud	Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega on võrgustikku korrigeeritud
Suuregabariidiliste jäätmete kogumise korraldamine	Täitmata	Suurjäätmete kogumist vallas ei toimu.
Kaiu keskkonnajaama teisaldamine	Täidetud	
Kaiu keskkonnajaama ja kompostiväljaku kasutamine	Täidetud	Keskkonnajaam on avatud igapäevaselt.
Ehitusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine	Täitmata	Rahaliste vahendite puuduse tõttu jäi koht rajamata.
<i>Korraldatud olmejäätmevedu</i>		
Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud	Täidetud	2010 viidi läbi

olmejäätmete konkursi korraldamine		korraldatud jäätmeveo konkurss.
Kaiu valla jäätmevaldajate registri uuendamine	Täidetud	2012 võeti kasutusele KOVGIS EVALD register.

4 KAIU VALLA JÄÄTMEKÄITLUSE ÜLEVAADE

Kaiu valla jäätmekava ajakohastamisel on kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud riikliku jäätmestatistika andmeid ja muid asjakohaseid materjale.

Jäätmekäitluse aruandlus põhineb ettevõtete poolt jäätmeseaduse alusel esitatavatel igaaastastel jäätmearuannetel. Jäätmearuandeid on kohustatud esitama jäätmeluba või komplekslube omavad, samuti jäätmekäitlejatena registreeritud isikud. Tõepärase informatsiooni eelduseks on, et kõik tekkivad jäätmevood fikseeritakse kas tekitajate endi või siis aruandekohuslaste jäätmekäitlejate poolt, kellele jäätmeid käitlemiseks üle antakse. Usaldusväärsete koondandmete saamiseks on esmatähtis korrektse ettevõttesise jäätmearuandluse pidamine, mis on jäätmearuandluse aluseks.

Riikliku jäätmestatistika puhul tuleb arvestada, et selles võib esineda ebatäpsusi. Paljud jäätmekäitlejad teenindavad mitut omavalitsust korraga ning jäätmed satuvad jäätmekäitluskohta koos, ilma et oleks täpselt eristatud, kui palju jäätmeid kogutakse Kaiu vallast ja kui palju mõnest teisest omavalitsusest. Samuti põhjustab ebatäpsust asjaolu, et ettevõtted ja prügilad on esitanud erinevaid andmeid prügilas vastu võetud jäätmekoguste kohta.

Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb valla jäätmehoolduse arendamist. Seega jäätmekava kui arengudokumendi kohaselt on oluline teada saada koguste suurusjärk iga tekkiva jäätmeliigi kohta, mille alusel saab hinnata kas olemasolevad kogumisvõimalused katavad vajadused või vajab vald täiendavaid investeeringuid teatud jäätmeliikide liigiti kogumise arendamiseks.

Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Sortimisel eraldatakse taaskasutatavad jäätmed ning ohtlikud jäätmed ülejäänud jäätmetest, kui see on tehniliselt teostatav ja sellega ei kaasne ülemääraseid kulutusi. Kui see on tehniliselt, keskkonna seisukohast ja majanduslikult teostatav, peab kohaliku omavalitsuse üksus korraldama vähemalt paberi-, papi-, metalli-, plasti- ning klaasijäätmete liigiti kogumise.

4.1 Korraldatud jäätmevedu

Korraldatud jäätmeveoga on Kaiu vallas hõlmatud segaolmejäätmete kogumine ja vedu. Kaiu valla haldusterritoorium moodustab koos Kehtna, Käru, Vändra valla ja Vändra aleviga ühtse jäätmeveopiirkonna.

Jäätmeseaduse § 66 ja 67 tähenduses on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Teenuse osutaja leidmiseks korraldab kohaliku

omavalitsuse üksus iseseisvalt või koostöös teiste kohaliku omavalitsuse üksustega teenuste kontsessiooni lähtuvalt riigihangete seaduses sätestatust.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete ning nende sortimisjääkide kogumist ja vedu jäätmetekitaja kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik käesoleva seaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Kaiu vallas on peamiseks korraldatud jäätmeveo eesmärgiks kõikide jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

- 1) kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused anda oma jäätmed üle kogumissüsteemi;
- 2) jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma tekkinud jäätmete kogusest.

Korraldatud olmejäätmevedu Kaiu vallas korraldatakse järgmiste põhimõtete alusel:

- 1) korraldatud jäätmeveo teenust korraldab jäätmevaldajatele Kaiu vald koos koostööpartneritega või annab võimalusel volitused selleks sobivale isikule (volitatud isik hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga);
- 2) jäätmevaldajatelt jäätmete kogumisega ja jäätmete käitluskohta vedamisega tegeleb läbi teenuste kontsessiooni välja valitud jäätmekäitlusettevõtte;
- 3) jäätmevaldaja tasub jäätmekäitlusettevõttele või selleks volitatud isikule jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja käitluskohta üleantud jäätmekogustele.

Korraldatud jäätmeveo eesmärgiks on liita jäätmeveoga kõik jäätmevaldajad ja jäätmetekitajad, tagada kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne ning ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga korraldatud olmejäätmete kogumise ja veoteenus.

Korraldatud jäätmeveo eelis on jäätmete optimeeritud ning logistiliselt otstarbekas vedu ning kõikide jäätmetekkekohtade haaramine jäätmeveo süsteemi.

Korraldatud jäätmeveo positiivsed aspektid:

- aitab vältida illegaalset prügistamist;
- jäätmetekitaja maksab oma jäätmete käitlemise eest ja tunnetab seeläbi omavastutust;
- jäätmete kogumine toimub logistiliselt otstarbekamalt;
- parem kontroll jäätmete tekke ja käitlemise üle;
- hõlbustab jäätmete liigitikogumist.

4.2 Jäätmevaldajate register

Jäätmeseaduse alusel peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on saada ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nendega seotud jäätmetekkekohtadest ja -mahtudest ning tagada ülevaade jäätmete veost.

Jäätmevaldajate registris kajastuvad järgmised andmed:

- 1) jäätmetekkekohtade ja nendega seotud jäätmevaldajate andmed;
- 2) jäätmetekkekohtade hetkestaatused;
- 3) jäätmeveopiirkond;
- 4) korraldatud jäätmevedu teostava firma andmed;
- 5) päringud ja kaardieristused vastavalt registris fikseeritud andmetele;
- 6) jäätmeveo korraldanud jäätmevedaja poolt esitatud aruandlus jäätmetekkekohale paigaldatud jäätmemahutitest, veo mahtudest ning jäätmevedaja ja jäätmevaldaja esindajate vahel sõlmitud lepingutest;
- 7) jäätmetekkekohtade ja kogumisvahendite asukohad registri kaardiliidesel.

Kaiu valla jäätmevaldajate register on ühishallatav koos teiste KEJHK liikmeskonna omavalitsuste jäätmevaldajate registritega ning ühildatud KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

Kaiu valla jäätmevaldajate registri põhjal on vallas 525 jäätmetekkekohta, milles 01.10.2014 seisuga vedu toimus ca 93%-l jäätmetekkekohtadest.

4.3 Jäätmekäitluskohad

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel, läheduse põhimõtet rakendades, vedada jäätmed lähimasse nõuetele vastavasse prügilasse või jäätmejaama, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Jäätmete kogumisrajatistest asub Kaiu vallas ainult keskkonnajaam, muid suuremaid kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatise valla territooriumil ei ole. Samuti ei ole valla territooriumil teadaolevalt jääkreostusobjekte (väiksemat jääkreostust võib esineda kolhoosiaegsete masinakeskuste kanalisatsioonimahutites).

Kaiu valla suletud prügilad

Kaiu valla territooriumil asunud kohalikud Karitsa, Looksoo ja Vahastu prügilad on suletud jäätmete ladestamiseks enne 2002. aastat. Prügilate jäätmealad tihendati ja kaeti pinnasega. Ligipääsu tõkestamiseks kaevati kraavid ning pinnasesse istutati puittaimestik. Aktiivset seiret pärast sulgemist ja korrastamist teostatud ei ole. Korrastatud aladele prügistamist ei ole täheldatud. Täiendavaid meetmeid korrastamiseks ei ole vaja kasutusele võtta.

Kaiu keskkonnajaam

Lähim jäätmete käitluskoht on Kaiu keskkonnajaam, mis rajati 2005.aastal. Keskkonnajaama ehitamist finantseeris SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Kaiu Vallavalitsus. Jaama opereerib AS Väätsa Prügila.

Keskkonnajaamas võetakse vastu paberi- ja papijäätmeid, pakendijäätmeid, elektroonikaromu, ohtlikke jäätmeid, vanarehve ning biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid.

Liigiti kogutavad jäätmed

Pakendite avalikke kogumispunkte on Kaiu vallas 01. septembri 2014. aasta seisuga 18. Pandipakendid on võimalik viia taaraautomaatidesse ja avalikesse pakendikonteineritesse. Samuti on võimalik pakendijäätmeid ja eraldi klaastarat viia Kaiu keskkonnajaama.

Vanapaberi ja papi avalikke kogumispunkte on Kaiu vallas 01. septembri 2014.a. seisuga 14.

Koduses majapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid ja elektroonikaromu saab üle anda ka igaaastasel ohtlike jäätmete kogumisringil.

Ehitus- ja lammutusjäätmeid ning suurjäätmeid vallas ei koguta. Jäätmetekitajal endal tuleb ehitus- ja lammutusjäätmed üle anda jäätmekäitlejale või viia jäätmekäitluskohta.

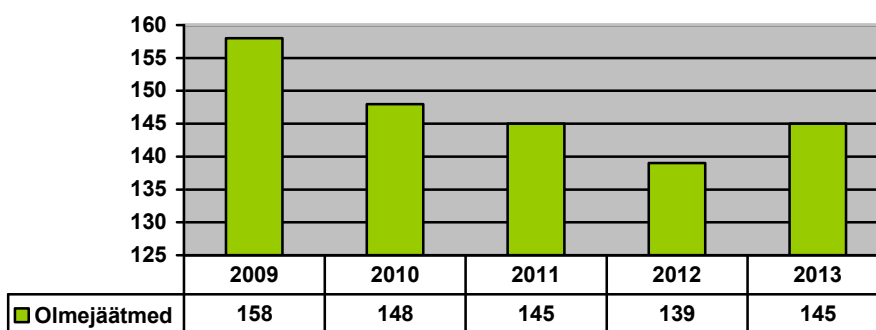
4.4 Olmejäätmed

Jäätmete ke tekkib suures osas elanike arvust ja piirkonna majandusliku arengu tasemest, aga ka ettevõtete struktuurist, toodete materjalimahukusest jms.

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed.

Jäätmearuandluse infosüsteemi JATS andmete järgi tekkis Kaiu vallas 2013. a kokku üle **445 tonni jäätmeid**, millest **olmejäätmeid** (koodiga 20) oli ca **145 tonni**.

Joonis 1 Kaiu vallas olmejäätmete (kood 20) teke aastatel 2009 -2013, tonnides

Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige piirkonnas valdavast elamutüübist (korrusmajad, individuaalelamud) ja tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindustevõtete lähedusest ning kui hästi on piirkonnas korraldatud jäätmete (paber ja papp, pakendijäätmed ja biojäätmed) liigiti kogumine.

Prognoos: Olmejäätmete tekke osas on eesmärgiks vähendada jäätmetekke seost majanduskasvuga nii, et aastaks 2020 oleks võimalik olmejäätmete aastane tekkekogus stabiliseerida sõltumata prognoositud majanduskasvust. Olmejäätmete tekke iga-aastane kasvuprotsent kuni aastani 2020 peab jääma alla ½ SKP kasvuprotsendist. Eeldades, et

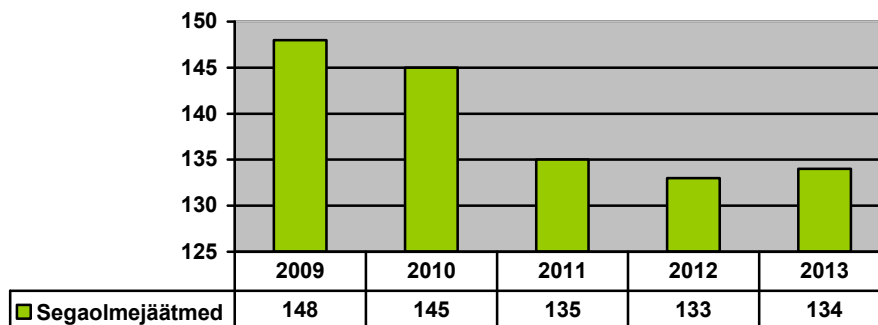
lähiaastatel jätkab Eesti majandus (SKP) mõõdukat kasvu (ligikaudu 3% aastas), võib prognoosida, et Kaiu vallas tekib aastal 2020 kokku ligikaudu 171 tonni olmejäätmeid.

4.5 Segaolemejätmed

Säästva Eesti Instituudi (SEI-Tallinn) poolt 2012-2013. a läbi viidud segaolemejätmete sortimisuuringu „Eestis tekkinud segaolemejätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijätmete ning elektroonikaromu koostise uuring“ kaudse hinnangu kohaselt tekkis 2011. a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 216 kg segaolemejätmeid aastas, mis teeb umbes 0,59 kg segaolemejätmeid inimese kohta päevas.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS) andmetel tekkis 2013.a Kaiu vallas 134 tonni segaolemejätmeid, mis teeb ühe elaniku kohta 101 kg/a.

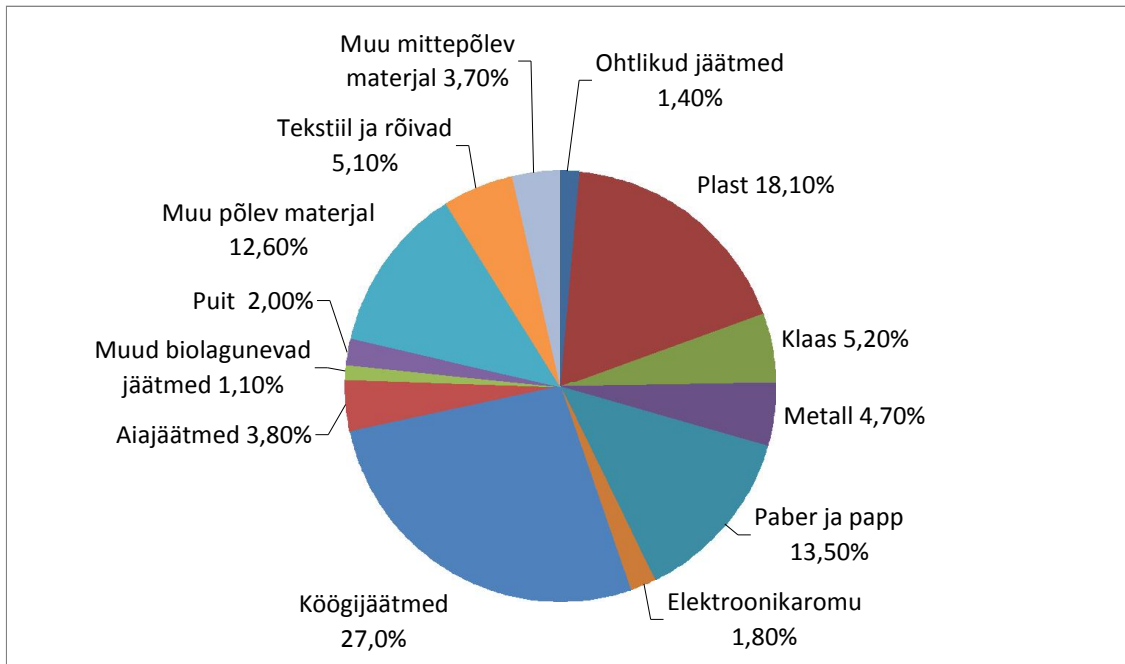
Joonis 2 Kaiu vallas segaolemejätmete teke aastatel 2009 -2013, tonnides

Prognoos: Segaolemejätmete tekke kogus sõltub sellest, kui tõhusalt toimib jäätmete liigiti kogumise süsteem. Juhul kui Kaiu vallas liigiti kogumise süsteem muutub tõhusamaks, võib eeldada, et ka segaolemejätmete kogused edaspidi vähenevad. Vastasel juhul segaolemejätmete kogused suurenevad olmejäätmete üldise tekkekoguse suurenemisega paralleelselt (mõõduka majanduskasvu põhised keskmiselt 1-1,5% aastas kuni aastani 2020).

4.5.1 Segaolemejätmete koostis

Olmejäätmete liigiti kogumise edasise kavandamise oluline teada segaolemejätmete liigilist koostist. Prügilasse ladestatud segaolemejätmete koostise analüüsimiseks on Eestis erinevate meetodite alusel tehtud ainult üksikuid piirkondlikke ja valdavalt lühiajalisi uuringuid. Viimane põhjalikum segaolemejätmete sortimisuuring viidi läbi üleestiliselt 2012-2013. aastal. Varasem sortimisuuring pärineb aastast 2007-2008. Sortimisuuringu eesmärk oli analüüsida Eesti eri piirkondades ja asulatüüpides tekkivate ja prügilasse ladestatavate segaolemejätmete ainelist koostist (joonis 3). Segaolemejätmete sortimisuuringu piirkondade valikul arvestati, et piirkonnad hõlmaksid suurlinna Tallinna erinevaid linnaosi, väikelinna kui ka maapiirkonda. Olmejäätmete koostist uuriti Tallinnas Lasnamäe, Kesklinna ja Nõmme linnaosas, väikelinna piirkondadest Pärnu ja Jõhvi linna ning maapiirkondadest Järvamaad.

Joonis 3 Eesti keskmine segaolmejäätmete liigiline koostis (SEI uuring 2012-2013)

Tabel 3. Kaiu valla segaolmejäätmete koostis massiprotsentides, aastal 2013.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	31,8	42,6
Paber, papp, kartong	13,5	18,1
Klaas	5,2	7,0
Metall	4,7	6,3
Plast	18,1	24,3
Puit	2,0	2,7
Elektroonikaromu	1,8	2,4
Muu põlev materjal	12,6	16,9
Tekstiil	5,1	6,8
Ohtlikud jäätmed	1,4	1,9
Muu mittepõlev materjal	3,8	5,1
KOKKU:	100	134

Võrreldes eelmise üleestilise segaolmejäätmete sortimisuuringu tulemustega on täheldatud mõningad muudatused jäätmeliikide osakaaludes. Võrreldes 2007/2008. aastal läbi viidud uuringu tulemustega on vähenenud klaasi, paberi ja papi ning biojäätmete osakaal. Samas on suurenenud metalli, puidu, ohtlike jäätmete ja muu põleva jäätme fraktsiooni osakaal.

Jäätmeuuringute andmetel on praegusel ajal biolagunevate jäätmete (toidu- ja aiajäätmete, paberi, papi, puidu) osatähtsus langenud 48%-ni. 2008.a uuringus oli osatähtsus 56%. Paber ja papp moodustavad seejuures kuni 13,5% jäätmete üldkogusest ning pakendijäätmed 18,1%.

Biolagunevate jäätmete osakaal segaolmejäätmetes on siiski suur. Vastavalt jäätmeseadusele ei tohi alates 2013. aastast ladestatavate olmejäätmete hulgas biolagunevaid jäätmeid olla üle 30 massiprotsendi ja alates 2020. aastast isegi üle 20 massiprotsendi. Võrdlemisi suur biolagunevate jäätmete sisaldus segaolmejäätmetes näitab, et edaspidi tuleb enam tähelepanu pöörata nimetatud jäätmete liigiti kogumisele ja taaskasutamisele.

Uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustas enamuse (keskmiselt 88%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms). Klaaspakendi sisaldus oli piirkonniti vahemikus 4,1-6,0% ning paber- ja papppakend moodustasid 13,5% segaolmejäätmetest. See näitab, et segaolmejäätmete koostise muutuse (pakendijäätmete osakaalu suurenemise) on põhjustanud suurenenud tarbimine viimastel aastatel. Samas viitab see ka sellele, et pakendijäätmete liigiti kogumise süsteem pole tõhusamaks muutunud.

Positiivse poole pealt tuleks märkida, et tagatisraha alla kuuluvate joogipakendite osakaal uuritud proovides praktiliselt puudus. See viitab asjaolule, et tagatisrahasüsteem toimib hästi.

4.6 Pakendijäätmed

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mis kasutatakse kauba, toormest kuni valmiskaubani hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks kogu tsükli vältel tootjast tarbijani.

Olmejäätmete koostisesse kuuluvatest jäätmeliikidest on liigiti kogumisse kõige laialdasemalt haaratud pakendijäätmed, mille käitlemine põhineb taaskasutusorganisatsioonide korraldatud pakendijäätmete kogumisvõrgustikul.

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

SEI Tallinn uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti keskmine pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates segaolmejäätmetes on 28,5%. Pakendijäätmetest moodustab kõige suurema osa plastpakend. Plastpakendist moodustab enamuse (keskmiselt 65%) nn pehme plast (kilekotid, pakkekile jms) ja kõva plastpakend (plastpudelid, -karbid, -kaaned, -korgid jms).

Kuna pakendijäätmed moodustavad suure osa olmejäätmetest, siis on olmejäätmete taaskasutamise suurendamisel oluline keskenduda esmajoones pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutamise süsteemi arendamisele.

Tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügipunkt.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatisraha liikumise ning katab

kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele).

Tarbija tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik.

Segapakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või pandiorganisatsioon. Kogumiskohaks on müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides ja jäätmejaamas asuvad kogumiskonteinerid.

Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon korraldab pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist paigaldades selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Peab arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitab kord poole aasta jooksul KOV-le andmed kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta.

KOV määrab kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne).

Tarbija kasutab pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

Ettevõtete pakendi kogumissüsteemi korraldab ja finantseerib pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon. Pakend kogutakse ettevõtte tootmisterritooriumil.

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Kaiu vallas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete ehk tarbija kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub tarbija ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades pakendiseaduses reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. Pakendiseaduse § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmed ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

- 1) pakendi kogumine iga ettevõtte territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil. Pakendiettevõtte peab varustama ettevõtteid keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma pakendi kogumisega seotud otsesed kulud;
- 2) pakendi kogumine suuremate ettevõtete territooriumil – ettevõtete kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtteid keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Pakendiseaduse kohaselt peab tiheasustusega alal, kui asustustihedus on rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril, olema vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril, vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses. Kui asustustihedus on alla 500 elaniku

ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Kaiu valla territooriumile paigaldanud segapakendi konteinerid jaotuvad 01. septembri 2014.a seisuga taaskasutusorganistasioonide vahel alljärgnevalt:

Eesti Taaskasutusorganistasioon MTÜ 1 x 2,5 m³ segapakendi konteiner; 1 x 1,1 m³ segapakendi konteiner ja 7 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit;

MTÜ Eesti Pakendiringlus 1 x 5 m³ klaaspakendi konteiner;

OÜ Tootjavastutusorganisatsioon 1 x 2,5 m³ segapakendi konteiner ja 9 x 0,8 m³ segapakendi konteinerit.

Olemasolev pakendikonteinerite kogus on käesoleval hetkel piisav vallarahva vajaduste katmiseks. Avalike pakendikonteinerite paigutamisel on oluline, et need jääksid elanike liikumisteedele. Konteinerid on paigaldatud kortermajade ja kaupluste juurde ning muude avalikult kasutatavate hoonete platsidele.

Tabel 4. Kaiu valla pakendikonteinerite kaudu kogutud pakendijäätmed aastatel 2009-2013, tonnides¹

Jäätmete nimetus	2009	2010	2011	2012	2013
Plastpakendid	3,9	1,9	1,9	1,8	2,7
Metallpakendid	0,55	0,6	0,7	0,8	0,8
Segapakendid	37,7	84,5	84,5	16,9	23,9
Klaaspakendid	0,5	1,1	2,1	1,8	2,3
Paber- ja kartongpakendid	14,0	0,6	15,5	2,9	4,3
KOKKU	56,7	88,7	104,7	24,2	34,0

2013. aastal tekkis pakendijäätmeid 34 tonni. Pakendijäätmetest moodustavad kõige suurema osa segapakendid (70%) ja paber- ja kartongpakendid (13%). Järgnevad plast- (8%), klaas- (7%) ja metallpakendid (2%).

Tuginedes sortimisuuringu tulemustele ja jäätmearuandluses esitatud liigiti kogutud pakendijäätmete kogustele, võib välja arvutada pakendijäätmete hinnangulise kogutekke. Nii võib öelda, et Kaiu vallas tekkis 2013. aastal kokku ligikaudu **71 tonni pakendijäätmeid**.

Tabel 5. Kaiu vallas tekkinud pakendijäätmete osakaalud ja kogused (2013).

Jäätmeliik	Segaolmejäätmetes sisalduvad pakendijäätmed (sortimisuuring 2012-2013)		Liigiti kogutud pakendijäätmed (JATS)	Arvutuslik pakendijäätmete teke kokku (tonnides)
	%	t		
Plastpakend	13,5	18,1	2,7	20,8
Klaaspakend	5,0	6,7	2,3	9,0
Metallpakend	3,5	4,7	0,8	5,5
Paber- ja	5,6	7,5	4,3	11,8

¹ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

kartongpakend				
Puitpakend	-	-	-	-
Segapakend	-	-	23,9	23,9
Kokku	27,6	37,0	34,0	71,0

Arvutusliku kogutekke järgi võib väita, et ca 48% Kaiu vallas tekkivatest pakendijäätmetest kogutakse liigiti. Riiklik strateegiline eesmärk näeb ette, et aastaks 2020 tuleb saavutada pakendijäätmete ringlusessevõtu osakaal 60%-ni pakendijäätmete kogumassist. Seega tuleb pakendijäätmete liigiti kogumist suuremalt propageerida.

Prognoos: Pakendijäätmete teke on üks peamiseid tegureid, mis majanduskasvu ja tarbimise suurenemisel panustab olmejäätmete tekkekoguse suurenemisse. Majanduskasvust ja tarbimise suurenemisest tuleneva pakendijäätmete tekkekoguse piiramine sõltub sellest, kui suures ulatuses õnnestub rakendada jäätmetekke vältimise meetmeid. Võib siiski eeldada, et pakendijäätmete koguse kasv on mõnevõrra suurem kui üldine olmejäätmete teke. Nii võib prognoosida, et pakendijäätmete tekkekogus suureneb keskmiselt 2-3% aastas, jõudes aastaks 2020 ligikaudu 84 tonnini.

4.7 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastujäätmed.

SEI (2012-2013) läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojäätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 31,8%. Sealjuures enamuse moodustasid köögijäätmed 26,9%, järgnesid aiapäätmed 3,8% ja muud biojäätmed 1,1%.

Paberi- ja papijäätmed (k.a pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Vanapaberit ja kartongi võetakse vastu valla 9 kogumispunktis.

Tabel 6. Kaiu vallas biolagunevate jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas²

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Paber ja papp	20 01 01	-	-	1,3	-	0,9

Muude eraldi kogutud biolagunevate jäätmeliikide kohta andmed puuduvad.

Keskkonnaagentuuri jäätmearuandluse andmetel koguti Kaiu vallas 2013. a liigiti ja suunati taaskasutusse 0,9 tonni vanapaberit ja pappi. Lisades sellele juurde segaolmejäätmetes sisalduva paberi ja papi koguse võib eeldada, et Kaiu vallas tekkis kokku ligikaudu **19 tonni**

² Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

vanapaberit ja pappi. Kogutekke kogusele lisandub juurde ka kodumajapidamises kütteks kasutatava vanapaberi ja papi osa, kuid mille kogust ei ole võimalik määrata.

Kaiu vald on enamuses hajaasustuse piirkond, kus valdavaks biolagunevate jäätmete taaskasutamiseks on kompostimine kodumajapidamises.

Haljastusjätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjätmeid. Kuimetsa ja Vahastu küla avalikel haljastutel tekkivaid haljastusjätmeid kompostitakse kohapeal. Kaiu aleviku avalikel haljastutel tekkivaid haljastusjätmeid kompostitakse kohapeal või kompostiväljakul. Kompostiväljakul käideldakse ka nende korteriühistute haljastusjätmeid, kelle kinnistul kompostimisvõimalused puuduvad.

Kuna üldjuhul on maatingimustes erakinnistud piisavalt suured, eelistatakse tekkivate haljastusjätmete kohapealset kompostimist. Kompostimise puhul teavitatakse elanikke sellega kaasnevatest nõuetest ja propageeritakse kompostrite kasutamist. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise.

Biolagunevate toidujätmete iseloom on teistest jäätmetest veidi erinev (üldjuhul hakkavad kiiresti haisema, määriivad, talvel külmuvad kiiresti jms). Arvestades traditsioone ja olmejätmete konteinerite tühjendussagedust (kord kvartalis), on tõenäoline, et hajaasustuse majapidamistes kompostitakse enam toidujätmetest. Tiheasustuse väikeelamute, aga ka selliste korterelamute puhul, kus korterite arvu ja krundi suuruse suhe võimaldab keskkonnahäiringuteta kompostimist, on samuti soovitatav biolagunevad jätmed kompostida oma territooriumil. Selline tegevus on keskkonnasõbralik ja kooskõlas riigi jäätmekavaga.

Prognoos: Bioalgunevate jäätmete ringlussevõtul on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii toidujätmete kui ka muude olmejätmete tekkekoguse vähendamine ja suunamine ringlusesse. Majanduse kasvades suureneb ka tarbimine, mistõttu võib eeldada, et ka biolagunevate jäätmete kogused suurenevad.

4.8 Ohtlikud jätmed

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

Ohtlike jätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijätmeid, ohtlike pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlike jätmeid. Ohtlikud jätmed peab eraldama nende tekkekohas, kuna need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Tabel 7. *Kaiu vallas ohtlike jäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas³*

³ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Ohtlikud jäätmed	*	23,5	5,6	11,1	8,1	13,6

Suure osa ohtlikest jäätmetest moodustavad **asbestijäätmed** (2013.a ligikaudu 34% kogu ohtlike jäätmete tekkest). Asbesti sisaldavad jäätmed tekivad ehitiste lammutamise käigus ehitusprahi osana. Jäätmearuandluse andmetel tekkis Kaiu vallas 2013. aastal **4,7 tonni asbesti sisaldavaid jäätmeid**. Lisades liigiti kogutud ohtlike jäätmete kogusele segaolmejäätmetes sisalduva ohtlike jäätmete koguse võib eeldada, et Kaiu vallas tekkis 2013. aastal ligikaudu **16 tonni ohtlikke jäätmeid**.

Kaiu keskkonnajaama kaudu koguti 2013. aastal **0,5 tonni** kodumajapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid. 2013. aasta kevadise ohtlike jäätmete kogumisringi raames koguti kokku **0,9 tonni** ohtlikke jäätmeid.

Eeldatavasti on majapidamistes tegelikkuses tekkiv ohtlike jäätmete kogus mõnevõrra suurem, kuna teatud osa ohtlikke jäätmeid satub ka muude jäätmete (nt ehitus- ja lammutusjäätmete) hulka ning väljapoole ametlikku jäätmekäitlussüsteemi.

Kaiu valla elanikud saavad ohtlikud jäätmed tasuta üle anda ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse Kaiu keskkonnajaamas. Kevadeti toimub kogu valla territooriumi ja elanikke hõlmav ohtlike ja elektroonikaromude kogumisring.

Prognoos: Võib eeldada, et ka kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogus (eelkõige liigiti kogutud jäätmed) majanduskasvu ja suureneva tarbimise valguses edaspidi pigem suureneb. Eeldatavasti suureneb ka elanikkonna teadlikkus, mistõttu hakatakse ohtlikke jäätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta.

Ettevõtjad peavad ise paigaldama ohtlike jäätmete kogumiseks mõeldud kogumismahutid ning ohtlikud jäätmed üle andma vastavat jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale vastuvõtjale.

Ohtlike jäätmete alla kuuluvad ka vanaõli jäätmed. Antud jäätmete hulka kuulub mistahes kasutuselt kõrvaldatud määrde-, kütte- ja tööstusõli olenemata selle tekkest. Jäätmevaldaja, kes vanaõli ei taaskasuta ega kõrvalda, on kohustatud selle üle andma kompleksluba või jäätmeluba ja ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale isikule. Lähim koht vanaõli jäätmete üleandmiseks on Kaiu ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

Tabel 8. Kaiu vallas vanaõli jäätmete teke ja käitlemine aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁴

Aasta	Kogu teke (sh kogutud)	Transporditud sisse	Transporditud välja
2009	1,4	0	1,2
2010	0,02	0	0,02
2011	0,08	0	0,08
2012	0,5	0	0,2
2013	0,25	0	0,06

⁴ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Prognoos: Võib eeldada, et tegelikkuses tekkiv vanaõlide kogus on suurem, kuna need jäätmed tekivad nii majapidamistes kui ka tööstuses ja transpordisektoris. Nende jäätmete ohutute käitlusvõimaluste puudulikkuse tõttu peetakse tekkiva vanaõli koguste arvestust muude jäätmeliikide nime all või käideldakse jäätmeseaduse nõuetele mittevastavalt. Vanaõli teke on otseselt seotud ettevõtete tegevuse ja üldise majandusliku arenguga. Võib eeldada, et vanaõli tekkekogus järgnevatel aastatel pigem kasvab.

Raviasutuste jäätmete käitlemine

Tervishoiu valdkonnas tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglata juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat käitluslitsentsi omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas.

4.9 Suurjäätmed

Suurjäätmed on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjäätmetena ei käsitleta romuautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid.

Tabel 9. Kaiu vallas suurjäätmete teke aastatel 2009-2013, tonni/aastas⁵

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Suurjäätmed	20 03 07	-	-	-	-	0,9

Võib eeldada, et tegelik suurjäätmete teke on sellest kogusest suurem, kuna jäätmearuandluse andmed kajastavad ainult eraldi kogutud suurjäätmete kogust. Võib arvata, et suur osa äravisatud suurjäätmetest satub muude jäätmete hulka (nt ehitusjäätmed) ja siiski veel ka looduskeskkonda.

Suurjäätmete kogumist seni vallas ei ole toimunud. Tuleb kaaluda suurjäätmete vastuvõtmist Kaiu keskkonnajäätmeasutuses.

Prognoos: Võib eeldada et, majandusolukorra paranedes suureneb mõnevõrra ka suurjäätmete teke (nt mööbli väljavahetamise tulemusel). Eeldatavasti suureneb ka elanikkonna teadlikkus ning paranevad vastuvõtutingimused, mistõttu hakatakse suurjäätmeid rohkem tooma ka kogumiskohta.

⁵ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

4.10 Ehitus- ja lammutusjätmed

Ehitusjätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektil tööde tegemiseks ei kasutata.

Ehitusjätmete käitlemise küsimused tuleb lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jätmete nõuetekohase käitlemise kohta. Ehitusjätmete käitlust reguleerib Kaiu valla jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale.

Tabel 10. Ehitus-ja lammutusjätmete teke aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁶

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud	17 01	-	-	1,3	8,1	-
Puit, klaas ja plast	17 02	0,01	-	0,08	0,3	2,4
Metallid	17 04	25,4	85,9	51,5	145,9	118,0
Kivid, pinnas ja süvenduspinnas	17 05	-	-	-	-	119,6
Isolatsioonimaterjalid ja asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	17 06	10,7	1,5	2,1	1,9	4,7
Muu ehitus- ja lammutussegapraht	17 09	5,5	33,0	2,8	1,5	1,4
KOKKU		41,6	120,4	57,8	157,7	246,1

Ehitus- ja lammutusjätmete kogumise peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, kes mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseerimisega saab ehitus- ja lammutustöödel eelnimetatud jätmete teket vältida või koguseid vähendada. Ettevõtte eesmärgiks peaks olema:

- 1) suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- 2) vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- 3) vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- 4) eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jätmed (asbesti sisaldavad materjalid, saastunud kivid, pinnas, immutatud puit);
- 5) eraldada lammutusjätmete hulgast turuväärtust omavad materjalid;
- 6) eraldada lammutusjätmete hulgast materjalid, mis võivad jätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada ehitise kvaliteedi langust.

Ohtlike ehitus- ja lammutusjätmete kogumine ehitusobjektil peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jätmed tuleb otse üle anda ohtlike jätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

Metallijätmed

⁶ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Metallijäätmete kogused põhinevad jäätmeandmebaasis ehitus- ja lammutusprahti jaotises olevatel jäätmetel koodiga 17 04. Metallijäätmete kokkuostuhind on taganud taaskasutamise, vaid väike osa satub prügilasse koos olmejäätmete või ehitusprahiga. Metallijäätmeid saab üle anda vanametalli kokkuostjatele.

Puidujäätmed

Puidujäätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujäätmete kõrvaldamine või taaskasutamine toimub vastavat jäätmekäitleja registreerimistõendit, jäätmeluba või keskkonnakompleksluba omavas jäätmekäitluskohas.

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba omavale ettevõttele.

Prognoos: Ehitus- ja lammutusjäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast. Mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamine ning vanade lammutamine. Ilmselt sõltub ehitus- ja lammutusjäätmete kogus ka tulevikus investeringutest, uute ettevõtete tekkest ja kinnisvara arengust, millega võivad lisanduda täiendavad jäätmekogused. Vaadates viimaste aastate ehitus- ja lammutusjäätmete teket, mis on pidevalt suurenenud võib eeldada ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekoguse suurenemist järgmisel perioodil (aastani 2020).

4.11 Probleemtoodete jäätmed

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Probleemtoodet on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtoodet on:

- 1) patareid ja akud;
- 2) mootorsõidukid ja nende osad;
- 3) elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
- 4) rehvid;
- 5) põllumajandusplast.

Tabel 11. Probleemtoodete teke aastatel 2009-2013, kogus tonni/aastas⁷

Jäätmeliik	Jäätmekood	2009	2010	2011	2012	2013
Pliiakud	16 06 01*	0,9	1,0	0,3	0,3	0,6
Patareid ja akud	20 01 33*	0,07	0,06	0,7	0,04	0,04
Vanarehvid	16 01 03	0,7	1,9	0,7	1,3	2,8

⁷ Aluseks võetud Keskkonnaministeeriumi Keskkonnaagentuuri andmed

Romusõidukid	16 01 04*	-	-	1,1	-	1,9
Elektri- ja elektroonikaseadmed	20 01 23* 20 01 35* 20 01 36	8,73	2,5	5,9	4,7	4,8
Plastijäätmed	02 01 04	14,6	18,0	2,1	1,2	6,0
KOKKU		25,0	23,5	10,8	7,5	16,1

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse jäätmejaama halduslepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Lisaks müügikohtadele on võimalik patareisid ja akusid üle anda Kaiu keskkonnajaama ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse.

Romusõidukid ja rehvid

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootjavastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmekäitlejatele.

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Eesti Rehviliit loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid võivad rehviiduga lepingu sõlminud rehvitöökotta rehvid tasuta üle anda. Iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi. Sõiduauto rehve võetakse vastu ka Kaiu keskkonnajaamas.

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed

1. septembrist 2005 korraldab elektroonikajäätmete kogumist ja käitlemist probleemtooteid tootvaid ettevõtteid ühendavad organisatsioonid MTÜ Eesti Elektri- ja Elektroonikaseadmete Ringlus ning MTÜ Eesti Elektroonikaromu. Vastavaid jäätmeid saab üle anda uue toote ostmisel kauplusesse või ära anda Kaiu keskkonnajaama või kevadise kogumisringi käigus.

Prognoos: Võib eeldada, et ka seoses majanduskasvu ja tarbimise suurenemisega kasvavad edaspidi ka parteide ja akude, romusõidukite, elektroonikaromu ja vanarehvide tekkekogused. Koostöös tootjavastutusorganisatsioonidega tuleb optimeerida probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumiskohtade asukohad nii, et kõigile elanikele oleksid tagatud võrdsed mugavad võimalused probleemtoodete äraandmiseks.

5 JÄÄTMEKKE VÄLTIMINE

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleks arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- otsest vältimist – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine

- korduskasutust – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- korduskasutuseks ettevalmistamist –remontimine, ümberdisainimine, kontrollimine jne

Jäätmetekke vältimise võimalused sõltuvad paljudest teguritest nagu majandusolukord, tarbijate teadlikkus, ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus jne.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel (nt kasutatud toodete korduskasutuseks tingimuste loomine) on omakorda võtmeroll **kohalikel omavalitsustel**. Oluline on arvesse võtta, et elanikel ja ettevõtetel peab olema võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Jäätmetekke vältimisele aitab olulisel määral kaasa **teadlikkuse tõstmine**, mis on suunatud nii omavalitsuste, ettevõtete kui ka tarbijate/elanikkonna teadlikkuse ja teadmiste suurendamiseks.

Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua keskkonnajaaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

6 KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE JA JÄRELEVALVE

6.1 Keskkonnateadlikkuse tõstmine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmekäitlust edendada. Valmisolek on omakorda seotud motiiviga – vähendada jäätmekäitluse maksumust, parandada elukeskkonda tervikuna jne.

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid. Üheks võimaluseks on kasutada interneti. Kuna interneti kasutamine on ikkagi piiratud, siis on informatsiooni vajalik dubleerida paber kandjal. Jäätmekäitluse alane selgitustöö ja teavitamine peab olema üldise säästliku eluviisi propageerimise kontekstis ja haakuma teiste valdkondadega.

Jäätmealase teavitustööga tuleb jätkata ka järgneval perioodil. Eelkõige tuleb koostöös asjassepuutuvate organisatsioonidega tähelepanu pöörata jäätmete korduskasutuse ja teiste jäätmetekke vältimise võimaluste tutvustamisele. Jäätmete liigiti kogumise edendamine eeldab jätkuvat ja regulaarset teavitamist.

Elanike üldise keskkonnateadlikkuse tõstmise ja informeerimise võimalused:

- meedias ja avalikes kohtades info levitamine (ajalehes, internetis, kauplustes, valla avalikes teabepunktides, raamatukogudes, õppeasutustes), infovoldikute jagamine elanike postkastidesse jm;
- eelkõige tuleb anda infot muudatuste kohta jäätmemajanduses ning ergutada elanikke jäätmeid liigiti koguma;

- teavitustöö infopäevade, jäätmekäitlus- ja heakorrakampaaniate toimumise ajal;
- selgitus- ja kasvatustöö korraldamine lasteaedades ja koolides – vastavasisulised õppetunnid, mängud, konkursid;
- säästvate tarbimisharjumuste propageerimine;
- liigiti kogutavate jäätmete käitlemise nõuete ja nende üleandmisvõimaluste tutvustamine.

6.2 Järelevalve

Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Keskkonnainspeksioon
- Vallavalitsus

Lisaks nimetatutele on järelevalveasutuseks Veterinaar- ja Toiduamet, mis teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle.

Jäätmeseadusest tuleneva järelevalve tõhustamiseks tuleb Vallavalitsusel tõhustada koostööd Keskkonnainspeksiooniga ja teiste järelevalvet teostavate asutustega.

7 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE RAHASTAMINE

Jäätmehoolduse arendamisel on kolm põhieesmärki, milleks on jäätmehoolduse süsteemi korrastamine, infrastruktuuri arendamine ja haldamine ning järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine. Peamiseks rahalised kulutused on seotud infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevase haldamiskuludega.

Jäätmeseadusega on sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelehoolduskulud ning jäätmete veo ja veo ettevalmistamisega seotud kulud. Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija. Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Jäätmehoolduse infrastruktuuri arendamise ja haldamise käigus tuleb ellu viia järgnevaid tegevusi:

- Pakendijäätmete kogumisvõrgustikku tihendamise. Alates 01. jaanuarist 2015 hakkas kehtima pakendiseaduse muudatus, mille kohaselt peavad tegevusluba omavad taaskasutusorganisatsioonid muutma pakendijäätmete kogumist selliselt, et iga taaskasutusorganisatsioon on kohustatud paigaldama avalikkusele mõeldud pakendikonteinerid iga pakendiliigi kohta eraldi. Igas kogumiskohas peab olema tagatud kõikide pakendimaterjalide liikide st klaaspakendi, plastpakendi, paber- ja kartongpakendi, metallpakendi, puitpakendi ja muud pakendi kogumine. Kogumisvõrgustiku paigaldamist rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid.
- Samalaadselt kortermajadega on vajalik laiendada ka paber- ja kartongjäätmete üleandmisvõimalusi väikeelamute piirkonnas.

- Iga-aastaste tegevuste hulka peab kuuluma ka ohtlike jäätmete ning elektroonikaromude kogumisringide jätkamine, et ka keskkonnajaamast kaugemal elavatel inimestel oleks mugavam jäätmeid üle anda.
- Jäätmekavaga planeeritud tegevuste osas üheks olulisemaks on keskkonnajaama infrastruktuuri täiendamine ja jaama haldamise jätkamine. Keskkonnajaama puhul vajab edaspidist arengut ka vastuvõetavate jäätmeliikide ja taaskasutamise osa täiendamine. Keskkonnajaama tuleb luua tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

Kaiu valla jäätmehoolduse arendamine toimub Kaiu valla eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest projektipõhistest tuludest. Tabelis 12 toodud kulutused jäätmehooldusele sisaldavad ostetud teenuseid: olmejäätmete vedu, ohtlike jäätmete kogumine, paberi- ja papijäätmete kogumise osaline finantseerimine, liigiti kogutavate jäätmete transport ja käitlemine ning rajatiste korrashoid.

Tabel 12. Kaiu valla kulutused ja investeeringud 2009-2013. aastatel.

Aasta	Laekunud saastetasu eur	Kulutused/investeeringud jäätmehooldusele eur
2009	2 762	2 984
2010	2 879	1 816
2011	2 851	8 106
2012	2 322	12 175
2013	2 337	1 809
KOKKU	13 151	26 890

Siiamaani vallale laekuv saastetasu ei kata iga-aastaseid kulutusi ja investeeringuid jäätmekäitlusele ning valla tuleb leida täiendavaid rahalisi vahendeid valla eelarvest.

8 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Käesoleva jäätmekava eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures oleks arvestatud ka keskkonna- ja terviseaspekte.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekava toob välja, et jäätmekäitluse edasist arengut planeerides on vajalik lähtuda eelkõige jäätmehierarhiast. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata jäätmete liigitikogumist. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

Täites jäätmekavas esitatud eesmärgid: suurendades jäätmete sortimist ja eraldikogumist, luues elanikele võimalusi eraldi kogutud jäätmete üleandmiseks ja motiveerides neid keskkonnateadlikkuse tõusu, majandusliku kasu ning järelevalve tõhustamise kaudu, väheneb ka jäätmete tekkest ja kogumisest tulenev keskkonnamõju.

Jäätmekava rakendamise ja korraldatud jäätmeveoga väheneb jäätmete illegaalne ladestamine, mis vähendab survet keskkonnale.

9 JÄÄTMEHOOLDUSALASED EESMÄRGID

Kaiu valla ja KEJHK üldiseks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajatele igapäeva elu loomulikuks osaks.

Kaiu valla jäätmekäitluse strateegiliseks eesmärgiks järgmisel perioodil on **jäätmetekke vältimise edendamine ja jäätmete ringlussevõtu suurendamine**.

Kaiu valla jäätmekava raames nimetatud strateegilise eesmärgi saavutamiseks kavandatud meetmete ja tegevuste edukal rakendamisel saavutatakse järgmised tulemused:

- Kaiu vallas on loodud täiendavad võimalused jäätmete korduskasutamise edendamiseks ning liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks,
- Kaiu valla elanikud ja ettevõtted on teadlikud jäätmetekke vältimise ja liigiti kogumise võimalustest ning tahavad ja saavad panustada jäätmetekke vältimisse ja taaskasutuse suurendamisse,
- Vallavalitsusel on olemas piisavad ressursid ja teadmised nii jäätmekäitluse korraldamise kui järelevalve osas.

9.1 Jäätmehoolduse korraldamise pikaajaline planeerimine

- Koostöö teiste omavalitsuste ja riigiasutustega keskkonnajärelevalve tõhustamiseks.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja korraldatud olmejäätmeveo vajaduse selgitamine ja kohustuse täitmise jälgimine.
- Täiustamist vajab mitmesuguste jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine, arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele. Koostöös jäätmekäitlejate ja taaskasutusorganisatsioonidega.
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine
- Jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide ajakohastamine.

Tegevused:

- Jäätmealaste artiklite avaldamine vallalehes;
- Jäätmealaste juhendmaterjalide väljaandmine ja levitamine;
- Projektide läbiviimine kooliõpilastele;
- Korraldatud olmejäätmevedu jäätmevedaja valimine läbi teenuste kontsessiooni;
- Jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine.

9.2 Jäätmetekke vältimise, jäätmete sorteerimise, liigiti kogumise ja taaskasutamise suurendamine

- Kaiu keskkonnajaama haldamine ja tegevuse arendamine;
- Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku täiendamine;
- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumise edendamine;
- Suurjäätmete liigiti kogumise võimaluse loomine ja taaskasutamise propageerimine;
- Biolagunevate jäätmete kompostimise propageerimine;
- Tingimuste loomine, et keskkonnajaamas on võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne.

Tegevused:

- Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisringide korraldamine,
- Ohtlike jäätmete käitlemine Kaiu keskkonnajaamas,
- Kaiu keskkonnajaama haldamine,
- Biolagunevate jäätmete käitlemine Kaiu keskkonnajaama kompostiväljakul,
- Suurjäätmete kogumiskoha loomine Kaiu keskkonnajaama,
- Korduskasutamise suurendamine läbi keskkonnajaama (konteineri soetus, varjualuse ehitus vms).

9.3 Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamist ehitustegevuses.
- Propageerida maastikupilti kahjustava ja kasutusest väljalangenud või lagunenuid põllumajandus-, tööstus- või militaarehitise lammutamist ja sellest tekkinud jäätmete käitlemist, sealhulgas taaskasutuse ja ringlussevõtu soodustamist ja maa-ala koristamist.
- Eterniidijäätmete liigiti kogumise propageerimine ja kogumisvõimaluse loomine.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.

Tegevused:

- Maastikupilti kahjustavate ehitiste lammutamine,
- Ehitusjäätmete käitluse kontrollimine,
- Eterniidijäätmete liigiti kogumise propageerimine.

9.4 Järelevalvesüsteemi tõhustamine

- Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud ning vastavat kohustust mitteomavate jäätmevaldajate järelevalve tõhusamaks muutmine.
- Järelevalvet aitab efektiivsemaks muuta ka koostöö keskkonnainspektsiooni ja naaberomavalitsustega, vahetades infot rikkumiste kohta. Segaalmejäätmete kogumise üle järelevalve tõhustamiseks tuleb järelevalvesse kaasata jäätmevedajaid, kes teavitavad võimalikest rikkumistest.
- Jäätmevaldajate register toimib ühistel alustel.

Tegevused:

- Järelevalvealane koostöö keskkonnainspeksiooni ja naaberomavalitsustega.
- Jäätmeveo järelevalve jäätmetekkekohtadel toimiva jäätmevaldajate registri alusel.

9.5 Eesmärgid jäätmeliikide kaupa:

- Segaalmejäätmete kogumine tekkekohas – prügivedu peab jõudma tarbijateni ka hajaasustuses. Eesmärgiks on kõikide jäätmetekkekohtade 100% liitmine korraldatud jäätmeveoga aastaks 2018.
- Pakendite liigiti kogumine tekkekohas õigusaktidega sätestatud minimaalses mahus ning taaskasutamine materjalina. Pakendikonteinerite võrgustiku tihendamine aastaks 2017.
- Paberi ja kartongi liigiti kogumine tekkekohas ning taaskasutamine materjalina. Paberi ja kartongi jäätmete ning muude biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaalu tuleb suurendada 13%-ni olmejäätmete kogumassist aastaks 2020.
- Pakendijäätmete ringlussevõtu senine osakaal 48% tuleb suurendada vähemalt 60%-ni pakendijäätmete kogumassist aastaks 2020. Pakendijäätmete liigiti kogumist tuleb laiendada propageerida.
- Köögi- ja sööklajajäätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostimisplatsil või koduaias.
- Aia-, pargi- ja haljastujajäätmete liigiti kogumine tekkekohas ning kompostimine lähimal kompostiplatsil või koduaias.
- Suurjäätmete kogumiskoha rajamine keskkonnajaama aastaks 2017.
- Suurjäätmete, ohtlike jäätmete, vanarehvide ja elektroonikaromude kogumine keskkonnajaamas vähemalt kuni aastani 2020

10 EESMÄRKIDE REALISEERIMINE

10.1 Jäätmehoolduseeskiri

Kaiu vallas toimub jäätmehooldus vastavalt Kaiu Vallavolikogu kehtestatud jäätmehoolduseeskirjale.

Jäätmehoolduseeskiri sätestab lisaks jäätmeseaduse § 71 toodule:

- 1) korraldatud jäätmeveoga liitunuks lugemise, harvema veosageduse lubamise ja mitteliitunuks tunnistamise korda;
- 2) jäätmevaldaja erandkorras vabastamist korraldatud jäätmeveoga liitumisest;
- 3) jäätmekäitlusettevõttega jäätmeveolepingu sõlmimist.

10.2 Kaiu valla ülesanded

Kaiu Vallavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus töös;
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus eelarvele;

- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva jäätmekava tegevuskavale;
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade (sh avaliku pakendikonteinerite kogumissüsteemi) rajamisel;
- kõrvaldab ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmed ja likvideerib nendest põhjustatud keskkonnareostuse;
- kontrollib jäätmeoaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmist, võtab vastutusele rikkujad;
- kehtestab korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkonna, jäätmeliigid, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo korra kehtestamine;
- vabastab teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja põhjendatud alustel;
- määrab jäätmete käitluskoha, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise käitluse eesmärgil toimetada;
- kindlustab korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

10.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegerib Kaiu Vallavalitsus MTÜ-le Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus järgmised jäätmeseadusest tulenevad Kaiu valla jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine;
- olmejäätmete ja taaskasutavate jäätmete käitlemiseks kontsessiooni läbi viimine;
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumise korraldamine;
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo tingimuste ja korralduse välja töötamine.

Lisaks omavalitsuse poolt delegeritud jäätmeseadusest tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmiseid tegevusi:

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi;
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme;
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike ja elektroonikaromude kogumine kogumisringide ja kogumispunktide raames;
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine;
- korraldab ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist, arendamist ja haldamist;
- laiendab kogumispunktis liigiti kogutavate jäätmete vastuvõtmist;
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat;
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist, liigiti kogumist ja taaskasutamist;
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid;
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja -eeskirjade koostamist ja aktualiseerimist.

LISA 1 TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Eeldatav maksumus EUR	Kommentaar
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE				
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	0	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel ja elanikkonnale materjalide levitamisel.
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Lastelaagrite, ekskursioonide, talgute ja muude sarnaste ürituste läbiviimine projektide raames.
1.3	Korduskasutuse propageerimine läbi keskkonnajaama	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edasipidi	Korduskasutuse suurendamiseks on üheks võimaluseks luua keskkonnajaamas tingimused, kus inimestel oleks võimalik ära anda kasutatud ja kasutuskõlblikku mööblit, kodumasinaid, kasutatud rõivaid jne
1.4	Elanikkonna teavitamine biolagunevate jäätmete kompostimisvõimalustest erakinnistutel	2015-2020	KOV, KEJHK	0	Eesmärk on tõsta biolagunevate jäätmete tekkekohas kompostimise osa
2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmine Kaiu keskkonnajaamas	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	4000	Kulutused on jäätmekäitlusele ja transpordile
2.2	Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisringide korraldamine	2015-2020	KOV, KIK, KEJHK	3500	Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
2.3	Elektroonikaromu vastuvõtmine Kaiu keskkonnajaamas	2015-2020	KOV, TVO-d	0	Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest

					vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel.
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	<i>Pakendite kogumissüsteemi optimeerimine</i>	2015-2020	KOV, ETO, EPR, TVO	0	<i>Teostavad ja rahastavad tootjavastutusorganisatsioonid oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks tegevuste läbiviimisel ja võrgustiku optimaalsel planeerimisel.</i>
3.3	<i>Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kompostimine Kaiu keskkonnajaamas</i>	2015-2020	KOV	600	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.4	<i>Suurjäätmete kogumiskoha loomine</i>	2016	KOV, KIK, KEJHK	10 000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.5	<i>Suurjäätmete käitlemine kogumiskohas</i>	2016-2020	KOV, KIK, KEJHK	6000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
3.6	<i>Kaiu keskkonnajaama haldamine</i>	2015-2020	KOV	3000	<i>KOV oma eelarvelistest vahenditest</i>
3.7	<i>Eterniidijäätmete kogumiskoha loomine</i>	2017-2020	KOV, KIK, KEJHK	5000	<i>Projekti rahastamisel kaetakse kulutused läbi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus</i>
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	<i>Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete kontsessiooni läbi viimine</i>	2015	KEJHK, KOV	0	<i>Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel</i>
5	JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE				
5.1	<i>Kaiu valla jäätmevaldajate registri pidev täiendamine</i>	2015-2020	KEJHK, KOV,	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>
5.2	<i>Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja</i>	2015-2016	KEJHK,	0	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>

	<i>vastuvõtmine</i>		<i>KOV</i>		
<i>5.3</i>	<i>Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine</i>	<i>Iga aasta</i>	<i>KOV, KEJHK</i>	<i>0</i>	<i>KOV ja KEJHK oma eelarvelistest vahenditest</i>